

Leo Trotskij

Om mobiliseringen av industriproletariatet, arbetsplikten, ekonomins militarisering och användningen av militära förband för ekonomiska behov

*(Tesar från RKP:s CK)**

1. Landets extrema ekonomiska ras, som är resultatet av imperialisternas krig och kontra-revolutionärernas offensiv mot sovjetmakten, kommer till uttryck i de viktigaste produktions-elementens extrema otillräcklighet eller desorganisering och gäller teknisk utrustning, råvaror och i första hand bränsle och arbetskraft.
2. Det finns ingen grund för att inom den närmaste tiden räkna med att vi utifrån skulle kunna erhålla betydande kvantiteter maskiner, kol och kvalificerad arbetskraft – och inte bara pga blockaden, vars fortsatta öde vi inte med någon säkerhet kan uttala oss om, utan också pga Västeuropas extrema ekonomiska utarmning.
3. Viktigaste hävstång för att lyfta landets ekonomi är följaktligen den levande arbetskraften, dess organisering, fördelning och ändamålsenliga användning.

I. Industriproletariatet

4. Industriproletariatet, den främste bäraren av den politiska makten, måste den närmaste tiden koncentrera all uppmärksamhet och alla sina ansträngningar på att organisera ekonomin och på ett direkt deltagande i produktionsprocessen.
5. För detta ändamål blir det nödvändigt att återsamla de kvalificerade och yrkesutbildade arbetarnas splittrade led genom att systematiskt engagera dem (i takt med att nya möjligheter öppnas) som nu finns i armén, i armétrossen, i sovjetinstitutioner bakom fronten, inklusive dem som finns i sovchozer och kommuner, inom hantverk, på landsbygden och i första hand dem som finns i spekulanternas led.
6. De yrkesutbildade arbetarnas engagemang och mobilisering måste ske som ett kombinerat resultat av åtgärder för att förbättra livsmedelsförsörjningen och överhuvudtaget arbetarnas levnadsförhållanden, en exakt inventering av denna arbetskraft, genom fackföreningarnas organisatoriska påverkan och slutligen, om så blir nödvändigt, genom statliga tvångsåtgärder.
7. Verkställandet av dessa åtgärder, liksom överhuvudtaget arbetet med industrins utveckling, kan ge verksamma positiva resultat endast på villkor, att det sker en generell förstärkning av fackföreningarna genom att de får ett tillskott av nödvändiga kadrer bestående av ansvariga och erfarna funktionärer som är i stånd att ta initiativ till en järnhård arbetsdisciplin.
8. Samtidigt måste det i bred omfattning vidtas åtgärder för att ge den unga generationen, från 14 år och uppåt, en yrkesutbildning för att på så sätt säkerställa reproduktionen av kvalificerad arbetskraft. För det ändamålet kommer inom Folkkommisariatet för utbildningsfrågor att inrättas ett starkt och behörigt organ med deltagande av representanter för alla berörda förvaltningar och institutioner.

* Dessa teser (från 4 februari 1920), antogs av RKP:s CK och bekräftades av resolutionen ”Aktuella uppgifter i det ekonomiska uppbygget” som antogs av 9:e partikongressen. – *Red ann*

II. Den ej yrkesutbildade arbetskraften

9. Alla dagens ekonomiska förhållanden, så som de verkar sammantaget, kräver f.n. att vi i transportsektorn och industrin engagerar utbildad arbetskraft, dvs företrädesvis bondearbetskraft, i ett jämförligt större antal än någonsin tidigare.

a) Landets mekaniska utrustning är utarmad. Förslitningen av maskiner pga av ålder och långvarigt arbete, slarvigt handhavande, låg temperatur i de lokaler där de används, liksom pga direkt förstörelse och förlust i samband med evakueringar och reevakueringar – kan inte ersättas ens i minsta grad. Ett produktionslyft den närmaste tiden, när vi vet hur den maskinella utrustningen förfallit, kräver inom många industribranscher att man synnerligen kraftigt tvingas öka användningen av levande och i huvudsak utbildad arbetskraft.

b) Anskaffningen av ved, som ännu för avsevärd tid och till stor del kommer att tillgodose vårt behov av bränsle; torv- och skifferbrytning i aldrig tidigare skådade volymer; slutligen även den intensiva och ansträngande återuppbyggnaden av kol-, järnmalms- och olje-regionerna, kräver att vi – förutom att engagera yrkesarbetarna – mobiliserar allt större och större utbildade arbetarmassor.

c) Uppodlingen av sovjetlantbruk liksom av väldiga och obrukade vidder (i områden som drabbats särskilt hårt av inbördeskriget) kommer att i väldig grad öka efterfrågan på fast arbetskraft liksom på säsongarbetare.

d) Tillfälliga och extraordinära arbeten, regelrätta säsongarbeten och hjälparbeten som har att göra med ovan angivna prioriterade åtgärder (snöröjning, lastning och lossning, byggandet av baracker, väg- och broreparationer osv) kräver å sin sida stora kvantiteter arbetskraft.

10. Behovet av arbetskraft inom maskintillverkningen, transportsektorn, ja, överhuvudtaget inom folkhushållningen, kan under nuvarande förhållanden bara säkerställas genom införandet av allmän *arbetsplikt*.

III. Den allmänna arbetsplikten

11. Det socialistiska uppbygget tillbakavisar principiellt den liberal-kapitalistiska principen om "arbetets frihet", som i det borgerliga samhället betyder frihet för en del att exploatera och för andra att bli exploaterade. Eftersom huvuduppgiften för samhällsorganismen är att övervinna yttre och omänskliga fysiska arbetsvillkor, kräver socialismen ett *obligatoriskt* deltagande av alla samhällsmedlemmar i produktionen av materiella nyttigheter och ställer som sin uppgift att åstadkomma den mest förnuftiga, sparsamma och attraktiva formen för arbetets socialisering. Principen för allmän arbetsplikt, som är en orubblig del av RSFSRs grundlagar, måste nu brett och allsidigt omsättas i praktiken.

12. Initialskedet vid införandet av allmän arbetsplikt inom ramarna för den generella ekonomiska planen, kan nu slutföras genom en fulländning av landets hela administrativa och ekonomiska apparat och genom att införa en arbetsbok för allmänt bruk. En arbetsbok som ger exakta uppgifter om varje sovjetmedborgares plats i rådsrepublikens ekonomiska system och försvarssystem.

13. Övergången till en omfattande tillämpning av principen om allmän arbetsplikt måste, även om den sker i långt ifrån precisa former, genomföras omedelbart för att kunna tillförsäkra samhällsekonomin nödvändig arbetskraft.

14. För detta ändamål krävs att vi åtminstone i stora drag vet tillgången på den arbetskraft som nu efterfrågas och som, beroende på livsmedelstillgången och tillgången på arbetsverktyg och liknande, kan sättas in för att lösa de viktigaste ekonomiska uppgifterna den närmaste perioden (1920).

15. Jämsides därmed måste i ett särskilt dekret fastställas vilka ekonomiska behov och anspråk som kan delegeras till lokala eller regionala myndigheter och som kan lösas genom införandet av en *lokal arbetsplikt*.

16. Den allmänna arbetspliktens organisation, som är giltig för båda könen, måste i möjligaste mån strikt utgå från säregenheterna i varje region (lokal sysselsättning, perioder av särskilt hårt arbete inom lantbruket och liknande) och fördelningen av arbetskraft för att tillgodose den allmänstatliga och den lokala arbetspliktens behov, måste i det hela taget – om så är möjligt – fördelas lika över hela landet så att åtgärden i minsta möjliga mån skadar böndernas egna hushåll.

17. Den närmaste tiden måste vi företrädesvis engagera de ålderskategorier som i mindre grad kom att omfattas av den militära mobiliseringen och om möjligt i betydande grad engagera kvinnor i den sfär som omfattas av arbetsplikten.

18. Den apparat som krävs för att genomföra den allmänna arbetsplikten lokalt, dvs, arbetsplikten i såväl statlig som regional betydelse, måste skapas medelst en kombination av insatser från lokalkontoren för Krigskommissariatet, Exekutivkommitténs förvaltning och Arbetsförmedlingen.

19. Ovannämnda lokala organ (Kommittén för allmän arbetsplikt), som direkt är underställd Exekutivkommittén, kommer att få beställningar på arbetskraft såväl från centrum, för att kunna fullgöra de allmänstatliga planerna, som från den lokala Exekutivkommittén, för att kunna tillgodose regionala ekonomiska behov. Kommittén för allmän arbetsplikt har till uppgift att i praktiken samordna lokala behov med centrumets krav, som i allmänhet är prioriterade.

20. I centrum bildas en Huvudkommitté för allmän arbetsplikt av representanter för registrerings- och förmedlingsavdelningen inom Folkkommisariatet för arbetsfrågor, Folkkommisariatet för inrikes frågor, Mobiliseringsstyrelsen inom Allryska generalstaben och Statistiska centralbyrån. Den närmaste tiden kommer inte Huvudkommittén att vara egen förvaltning utan direkt underställd Försvarsrådet. Alla institutioner och förvaltningar i centrum åläggs att verkställa beslut som fattas av Huvudkommittén i frågor som gäller den allmänna arbetsplikten.

IV. Ekonomins militarisering

21. Under detta övergångsstadium i vår utveckling, i ett samhälle som tyngs av arvet från en svårt förflutet, är övergången till ett planmässigt organiserat samhällsarbete otänkbart utan tvångsåtgärder riktade mot såväl parasiterande element som mot efterblivna individer bland bönderna och även inom själva arbetarklassen. Det statliga tvångsverktyget är militären. Arbetets delvisa militarisering inom de ena eller andra gränserna, i en eller annan form, är därför kännetecknande för en övergångsekonomi som bygger på allmän arbetsplikt.

Detta element av tvång kommer att användas i allt mindre grad, ju mer det socialistiska ekonomiska systemet utvecklas, ju gynnsammare arbetsförhållandena blir och ju högre bildningsnivån blir inom det uppväxande släktet.

22. Under de konkreta förhållanden som råder i rådsrepubliken betyder arbetets militarisering, att ekonomiska frågor (arbetsintensitet, ett sparsamt förhållningssätt till maskiner och instrument, eftertänksamhet vid förbrukning av materiel, osv, osv) måste finnas i alla förvärvsarbetandes medvetande och behandlas i alla statliga institutioner som likvärdiga med stridsangelägenheter. Hela befolkningen i stad och på land måste förstå, att en eliminering av all ogiltig arbetsfrånvaro och alla former av egennytta i arbetet, sen ankomst, slarv, lättja, missbruk – är en fråga om liv eller död för hela landet och en sak som måste uppnås på kortast möjliga tid och att därför även de hårdaste metoder kan komma att tillgripas.

23. Vi måste utveckla en bred såväl muntlig som tryckt agitationskampanj som går i den riktningen. Kampanjen ska använda sig av konkreta och alltid färska uppgifter om vår ekonomiska ruin och om enskilda framsteg i arbetet med att övervinna densamma och på så sätt fostra de bredaste arbetarmassor i en anda av vaksam och initiativrik samhällelig kontroll över alla företeelser och fakta som har att göra med landets ekonomiska liv och i synnerhet att engagera partilösa arbetar- och bondekonferenser i kamp mot slöseri, byråkratism och förhållning.

Vid sidan av partiet kommer detta arbete att ledas av fackföreningarna som måste återbördas sina bästa aktivister vilka genomgått den militära skolan.

24. Den formella militariseringen av enskilda företag (eller enskilda industribranscher), som f.n. är av särskilt stor betydelse eller är särskilt hotade av sammanbrott, sker varje gång efter särskilt beslut i Försvarsrådet och har som första målsättning att säkerställa detta företags tillgång på arbetare, liksom att i detsamma införa den strängaste regim och att ge berörda organ de mest vidsträckta disciplinära befogenheter, eftersom det ställda målet – att dra igång företaget och få det att tillfriskna – inte kan uppnås på annat sätt.

25. Massmobilisering av utbildad och fackligt oengagerad arbetskraft med hjälp av allmän arbetsplikt – för livsmedels- och bränsleanskaffning, byggnadsarbeten, lastnings- och lossningsarbeten osv – kräver, särskilt i början, en arbetsorganisation som i det närmaste är av militär typ.

26. Element av arbetsorganisation och nödvändig disciplin – såväl en inre som en yttre och tvångsmässig disciplin – kan anammas av hundratusentals och miljoner mobiliserade människor bara genom progressiva, medvetna, beslutsamma och ståndaktiga arbetares förmedling, särskilt genom de arbetare som genomgått den militära skolan och som är vana vid att organisera massor av människor och leda dem under de allra svåraste förhållanden.

27. Själva grunden för den allmänna arbetspliktens genomförande är i princip samma organisatoriska uppgifter som gällde när sovjetmakten som sådan upprättades och Röda armén skapades: Att i spetsen för de mindre medvetna, mer efterblivna bondemassorna ställa deras naturliga ledare och organisatörer i form av de mest medvetna och till sitt flertal yrkesutbildade proletärerna. Eftersom armén blivit vår viktigaste erfarenhet av detta slags sovjetiska massorganisering, så måste dess metoder och rutiner (med alla nödvändiga förändringar) överföras till arbetsorganisationens område genom att den tar till vara de erfarenheter som finns bland de arbetare, vilka nu kommer att befrias från sin militära verksamhet och flyttas över till arbeten inom ekonomin.

V. Arbetsarméerna

28. De militära förband, ända nerifrån och upp till stora militära enheter, som nu frigörs från sina militära uppdrag, måste sättas in i produktivt arbete så som en av övergångsformerna för införandet av allmän arbetsplikt och en mycket omfattande användning av socialiserat arbete. Detta är tanken bakom omvandlingen av Tredje armén till Första arbetsarmén och att alla dessa erfarenheter kommer att spridas även till övriga arméer.

29. De nödvändiga förutsättningarna för att vi ska kunna sätta in arméförband och hela arméer i produktivt arbete är följande:

a) att arbetsarméns uppgifter strikt och exakt begränsas till att gälla de enklaste formerna av arbete och i första hand för att anskaffa och samla livsmedelförråd.

b) att det upprättas så goda organisatoriska förbindelser mellan arméenheter och ansvariga ekonomiska organ, så att vi kan utesluta varje möjlighet att de ekonomiska planerna allvarligt störs eller det sker en desorganisering av den centraliserade ekonomins apparater.

c) att armén upprättar goda förbindelser, kamratliga relationer och om möjligt en jämlik fördelning av livsmedel mellan soldater och lokala arbetare.

d) att det tas upp en ideologisk kamp mot de småborgerligt intellektuella och tradeunionistiska fördomar, som i arbetets militarisering och en bred användning av militära förband ser en tillämpning av araktjejevmetoder och liknande. Det måste upplysas om att militärt tvång är oundvikligt och progressivt när det gäller att lyfta ekonomin på basis av en allmän arbetsplikt. Det måste upplysas om att ett närmande mellan arbetsorganisationen och försvarsorganisationen är både oundvikligt och progressivt i ett socialistiskt samhälle.

VI. Livsmedelsförsörjningen

30. Den viktigaste och grundläggande uppgiften för alla ekonomiska planer och kalkyler, vad gäller upprättande av en sovjetregim i återerövrade regioner osv, osv – är att *sovjetstaten i sina händer lyckas koncentrera* några hundra miljoner pud brödsäd, kött, fisk, matfetter, dvs skapa en *livsmedelsfond* som under innevarande år kan trygga livsmedelsförsörjningen för industriproletariatet, sovjettjänstemännen och de bönder som mobiliserats i enlighet med arbetsplikten.

Endast skapandet av baslivsmedelsförråd i de viktigaste industriregionerna kan ge en hållbar och säker garanti för att vi ska kunna förverkliga den löpande ekonomiska planen, ja, överhuvudtaget det socialistiska uppbygget.

31. Organiseringen av samhällelig utspisning för industriarbetare och sovjetiska tjänstemän, med början i de största städerna och fabriksregionerna, är utifrån vad som sagts i föregående punkt – en brådskande uppgift för Folkkommisariatet för livsmedelsförsörjningen. Denna uppgift måste verkställas i samarbete med de lokala sovjeterna och fackföreningarna, samt genom att använda sig av den apparat som finns inom den militära förvaltningen. En bred satsning på samhällelig utspisning skapar tillsammans med en förbättrad livsmedelssituation en verksam form för den allmänna opinionens kontroll över medborgarnas deltagande i produktionen och kommer att för produktivt arbete frigöra en kolossal mängd energi, särskilt kvinnlig energi, som nu förlösas på att i detaljhandeln försöka komma över en bit bröd för eget bruk.

Det finns en broschyr under samma titel.

Den gavs ut av det rullande tryckeriet i det tåg som stod till förfogande för ordföranden i Revolutionära militärrådet 1920.

Översättning: *Kjell Berglund* från 1:a ryska upplagan av Trotskijs *Samlade verk* (Sotjinenija), band XV, utgiven i Moskva 1927.